`
ހިއުމަން ރައިޓްސް ކޮމިޝަން އޮފް ދަ މޯލްޑިވްސް
މާލެ ، ދިވެހިރާއްޖެ
ނަންބަރު: PR-19/2020
ނޫސްބަޔާން
ދިވެހިރާއްޖޭގައި އިންސާނީ ޙައްޤުތަކުގެ ޙާލަތު މިހާރު އޮތް މިންވަރާއި، އިންސާނީ ޙައްޤުތައް ރައްކާތެރިކުރުމަށް އިތުރަށް ކުރެވިދާނެ
3 ، " 15 " " "
ކަންކަން ދެނެގަތުމަށް ކުރެވުނު ދިރާސާގެ ވަނަ ރިޕޯޓު ރިފްލެކްޓިންގ އިޔަޒްރ - ދަ ރައިޓްސް ސައިޑް އޮފް ލައިފް
ޢާންމުކުރުން
" 15 " " "
ބައިނަލްއަޤްވާމީ އިންސާނީ ޙައްޤުތަކުގެ ދުވާހާ ގުޅިގެން ރިފްލެކްޓިންގ އިޔަޒްރ - ދަ ރައިޓްސް ސައިޑް އޮފް ލައިފް
ދިރާސާގެ ތިންވަނަ ރިޕޯޓްވަނީ މިއަދު އާންމުކުރެވިފައެވެ. މި ދިރާސާއަކީ ހިއުމަން ރައިޓްސް ކޮމިޝަނާއި ޔުނައިޓަޑް ނޭޝަންސް
ޑިވެލޮޕްމަންޓް ޕްރޮގްރާމް (ޔޫ. އެން .ޑީ.ޕީ) ގުޅިގެން ސިލްސިލާކޮށް 2005 ވަނަ އަހަރާއި 2011 ވަނަ އަހަރު ކުރިއަށްގެންގޮސްފައިވާ
ދިރާސާތަކުގެ ތިންވަނަބައެވެ. އަދި މިފަހަރުގެ ދިރާސާ ކުރިއަށް ގެންގޮސްފައިވަނި ފެމިލީ ޕްރޮޓެކްޝަން އޮތޯރިޓީގެ
ބައިވެރިވުމާއެކުގައެވެ.
" " ،
ދަ ރައިޓްސް ސައިޑް އޮފް ލައިފް ދިރާސާއަކީ އިންސާނީ ޙައްޤުތަކާމެދު އާންމުން ދެކޭގޮތާއި އާންމުންގެ ހޭލުންތެރިކަން ހުރި
މިންވަރު ދެނެގަތުމަށް ކުރިއަށްގެންދާސިލްސިލާ ދިރާސާއެކެވެ. މިފަހަރުގެ މި ދިރާސާ ރިޕޯޓުގައި ރާއްޖޭގައި ގެވެށިއަނިޔާގެ މައްސަލަތައް
ކުރިމަތިވާ މިންވަރާއި ގެވެށި އަނިޔާއާ ބެހޭގޮތުން އާންމުން ދެކޭގޮތާއި އެކަމާމެދު އާންމުންގެ ހޭލުންތެރިކަން ހުރި މިންވަރު
ދެނެގަތުމަށްޓަކައި ޚާއްޞަ ސުވާލުތަކެއް ހިމަނާފައިވާނެއެވެ.
މި ދިރާސާގެ މައިގަޑުނ މަގްސަދަކީ، ސަރވޭއިން ލިބުނު މައުލޫމާތުގެ އަލީގައި ދިވެހިރާއްޖޭގައި އިންސާނީ ޙައްޤުތަކުގެ ޙާލަތު މިހާރު
އޮތް މިންވަރު ދެނެގަތުމާއެ،ކު އިންސާނީ ޙައްޤުތައް ރައްކާތެރިކުރުމަށް އިތުރަށް ކުރެވިދާނެ މަސައްކަތްތައް ފާހަގަކުރުމެވެ. އަދި
ދިރާސާގެ މަޢުލޫމާތުގެ މައްޗަށް ބިނާކޮށް އިންސާނީ ޙައްޤުތައް ރައްކާތެރިކޮށް ކުރިއެރުވުމަށާ،އި ގެވެށި އަނިޔާ ހުއްޓުވުމަށާއި ކުރިމަގުގައި
ކަމާ ގުޅުންހުރި އިތުރު ދިރާސާތައް ކު ރާނެ ދާއިރާތައް ކަޑަނއެޅުމުގައި އިސްކަންދޭނެ ކަންކަން ފާހަގަކުރުމެވެ.
"
ކޮމިޝަންގެ މެންބަރު އަލްފާޟިލާ ޝިފާތު ރައްޒާޤު ފާހަކުރައްވާ ގޮތުގަ،އި އަޅުގަޑުނމެންގެ އުންމީދަކީ މި ދިރާސާގެ އަލީގައި
ދިވެހިރާއްޖޭގައި އިންސާނީ ޙައްޤުތައް ރައްކާތެރިކުރުމަށް ކުރަމުންދާމަސައްކަތްތައް އިތުރަށް ހަރުދަނާވެގެން ދިއުން . މިގޮތު،ން ހިއުމަން
ރައިޓްސް ކޮމިޝަނަށް ޤާނޫނުން މަތިކޮށްފައިވާ މަސްއޫލިއްޔަތުތައް އޭގެ އެންމެ ފުރިހަމަގޮތުގައި އަދާކުރުމަށްޓަކައި އެކުލަވާލާ
ސިޔާސަތުތަކާއި ޕްލޭންތަކުގައި މި ހޯދުންތަކަށް އަޅުގަޑުނމެން ރިއާޔަތް ކުރާނަން. އަދި އިންސާނީ ޙައްޤުތައް ކަށަވަރުކުރުމުގައި ދިމާވާ
ގޮންޖެހުންތަކުން އަރައިގަތުމަށާއި ހިއުމަން ރައިޓްސް ކޮމިޝަނަކީ ޢާންމުން އިތުބާރުކުރާ މުއައްސަސާއަކަށް ހެދުމަށް އަޅުގަޑުނމެންގެ
މަސައްކަތްތައް މިހާރަށްވުރެ ހަރުދަނާ ކުރުމަށްވެސް މިދިރާސާގެ ހޯދުންތަކަށް ރިއާޔަތް ކުރާނަން. ހަމަ މިފަދައިން އިންސާނީ ޙައްޤުތައް
ފޯރުކޮށްދޭ ދަޢުލަތުގެ މުއައްސަސާތަކާއި އިންސާނީ ޙައްޤުތައް ރައްކާތެރިކޮށް ކުރިއަރުވާ އެންމެހާ ފަރާތްތަކުންވެސް މިދިރާސާއިން
ފިލާވަޅުލިބިގަނެ އެފަރާތްތަކުގެ މަސައްކަތްތައް އިތުރަށް ހަރުދަނާ ކުރުމުގައި މި ދިރާސާގެ ބޭނުން ހިފާނެކަމަށް އުންމީދުކުރަން".
ރާއްޖޭގެ އެކި ސަރަހައްދުތަކުން ރެންޑަމްކޮށް ހޮވާލެވިފައިވާ 20 ރަށެއްގައި ކުރިއަށް ގެންދިޔަ މި ސާވޭރގައި ޖުމްލަ 1160 މީހުން
ބައިވެރިވެފައިވެއެވެ. މި ދިރާސާއިން އަންހެނުންނާއި ކުޑަކުދިންގެ ޙައްޤުތަކާއި، ގެވެށި އަނިޔާ،އާ މި ކަންކަމުގައި މުއައްސަސާތަކުގެ
ދައުރާ މެދު ދެކޭ ގޮތް ދެނެގަތުމަށް އެކި ސުވާލުތައް ހިމަނާފައިވާނެއެވެ. ގޮތުން ، އަންހެނުންގެ ޙައްޤުތަކަށާއި މިންތީގެ ހަމަހަމަކަމަށް
އމ .އުތުރުވެހި (5 ވަނަ ފަންގިފިލާ)،ކެނެރީމަގު)20192(، މާ،ލެ ދިވެހިރާއްޖެ. ހިލޭ ގުޅޭ ނަންބަރު : 1424
www.hrcm.org.mv +info@hrcm.org.mv '3336539 :

2
އާންމުންދޭ އެއްބާރުލުން ދަށްވެފައިވާކަން ފާހަގަވެފައިވެއެވެ.
އާއިލާގެ މައްސަލަތަކާ،އި ކުޑަކުދިންގެ ހަޟާނަތުގެ މައްސަލަތަކުގައި އަންހެނުންނަށް ހުރި ހަމަހަމަ ޙައްޤުތަކާ ބެހޭގޮތުން ހުރި
ސުވާލުތަކަށް ރައްދުދީފައިނުވާ އަންހެނުންގެ އަދަދު ކަންބޮޑުވާ މިންވަރަށް އިތުރުވެފައިވާކަން ފާހަގަވެފައިވެއެވެ.
ކުޑަކުދިންނަށް ކުރާ ޖިންސީ އަނިޔާއާމެދު އާންމުންގެ ކަންބޮޑުވުންތައް އިތުރުވަމުންދާކަން މި ކުރެވުނު ތިން ދިރާސާއިންވެސް
ފާހަގަވެފައިވެއެވެ.
މީގެ އިތުރު،ން ރާއްޖޭގައި އިންސާނީ ޙައްޤުތަކަށް ހޭލުންތެރިކަން އިތުރުކުރުމާއެކު ދެފުށް ފެންނަ ، ޒިންމާދާރު މުއައްސަސާތަކެއް
ބޭނުންވެފައިވާ މިންވަރު މި ދިރާސާއިން ހާމަވެގެންދިޔައެވެ.
މި ދިރާސާއިން ފާހަގަކޮށްލެވޭ އެހެން ބައެއް މުހިއްމު ހޯދުންތަކުގެ ތެރޭގައި:
1. އެޗް . އާރް . ސީ. އެމް . އާމެދު އާ ންމުންގެ ހޭލުންތެރިކަން ވަނީ 2005 ވަނަ އަހަރާ އަޅާބަލާއިރު % 44 އިތުރުވެފައެވެ. އެއީ 2005
ގައި % 40.8 ން 2019 ގައި % 84.8 އަށެވެ .
2. ސަވޭރގެ ބައިވެރިންގެ ތެރެއިން 5 އިންސާނީ ޙައްޤެއް ބަޔާންކޮށްދިނުމަށް އެގިނފައިވަނީ % 36.5 ބައިވެރިންނަށެވެ. މިއީ
2011 ވަނަ އަހަރު ޖަވާބުދީފައިވާ އަދަދު % 45.1 އަށްވުރެ % 8.5 ދަށް އަދަދެކެވެ.
3. ދި މިގްރާތީ އިސްލާހު ކާމިޔާބު ނުވުމުގެ މައިގަޑުނ ސަބަބުތަކެއް ކަމުގައި ބައިވެރިން ފާހަގަކޮށްފައިވަނީ، ކޮރަޕްޝަނާއި %(21.0)
ސިޔާސީ ޕާޓީތަކުގެ މެދުގައި އިތުބާރުނެތުމެވެ %(20.0 .)
4. މިންތީގެ ހަމަހަމަކަމާއި، ކުޑަކުދިންގެ ޙައްޤުތައް އިސްލާމް ދީނާ ފުށުއަރާކަމަށް ފާހަގަކޮށްފައިވާ އާންމުންގެ އަދަދުކަންބޮޑުވާވަރަށް
އިތުރުވެފައިވާއިރު، މީގެ ތެރޭގައި ގިނައީ އަންހެން ބައިވެރިންކަން ފާހަގަކުރެވެއެވެ.
5. އަބިނމީހާއަށް އިހާނެތިކޮށް ހިތާނަމަ އާއިލާގެ އެހެންމީހުނަށް އެކަމަށް ހުރަސްއެޅިދާނެކަމަށް ގަބޫލުކުރާ ފިރިހެނުންގެ އަދަދު
2005 ވަނަ އަހަރާ އަޅާ ބަލާއިރު ވަނީ އިތުރުވެފައެވެ. އެއީ % 48.2 ން 2019 ވަނައަހަރު % 59.1 އަށެވެ .
6. އަންހެންކުދިންނަށް ކުރާ ޖިންސީ އަނިޔާއަކީ ބޮޑު މައްސަލައެއް ކަމަށް % 93.6 ބައިވެރިން ދެކެއެވެ. މީގެ އިތުރުން ، 91.7%
ބައިވެރިން ގަބޫލުކުރާ ގޮތުގައި ފިރިހެން ކުދިންނަށް ކުރާ ޖިންސީ އަނިޔާއަކީވެސް ވަރަށް ބޮޑު މައްސަލައެކެވެ.
7. ނުކުޅެދުންތެރިކަން ހުންނަ ފަރާތްތަކަށް ދޭ ރައްކާތެރިކަމާއި ޚިދުމަތްތަކާމެދު % 40.9 ބައިވެރިން ހިތްހަމަނުޖެހޭކަން
ފާހަގަކުރެވިފައިވެއެވެ.
8. އުމުރުން ދުވަސްވެފައިވާ މީހުންގެ ޙައްޤުތައް ކަށަވަރު ކުރުމުގައި އެންމެ މުހިއްމުކަމެއް ދޭންޖެހެނީ އެމީހުނަށް އަޅާނުލާ ދޫކޮށްލުން
ހުއްޓުވުން ކަމުގައި % 23 ބައިވެރިން ދެކޭއިރު، 11% ބައިވެރިން ޤަބޫލުކުރާ ގޮތުގައި އެންމެ މުހިއްމު ކަމަކީ އުމުރުން
ދުވަސްވީ މީހުންނަށް އަނިޔާކުރުން ހުއްޓުވުމެވެ.
9. ދިރާސާގެ ގިނަ ބައިވެރިން %(63.6) ޞިއްޙީ ޚިދުމަތްތަކާމެދު ހިތްހަމަނުޖެހޭކަން ފާހަގަކޮށްފާވާއިރު، މިގޮތަށް ހާއްސަކޮށް
ފާހަގަކޮށްފައިވަނީ ވެރިކަންކުރާ ރަށް ފިޔަވައި އެހެން ރަށްތަކުގެ ދިރިއުޅޭ %(62.3) ބައިވެރިންނެވެ.
10. ބައިވެރިންގެ % 56.3 ވަނީ އަދުލު އިންސާފު ގާއިމްކުރުމުގެ ނިޒާމާމެދު ހިތްހަމަނުޖެހޭކަން ފާހަގަކޮށްފައެވެ. މި ނިޒާމާމެދު އޮތް
އިތުބާރު ގެއްލިފައިވާ އެންމެ ބޮޑު ސަބަބެއްކަމުގައި ބައިވެރިން ފާހަގަކޮށްފައިވަނީ ކޮރަޕްޝަނެވެ %(39.2 .)
އމ .އުތުރުވެހި (5 ވަނަ ފަންގިފިލާ)،ކެނެރީމަގު)20192(، މާ،ލެ ދިވެހިރާއްޖެ. ހިލޭ ގުޅޭ ނަންބަރު : 1424
www.hrcm.org.mv+ info@hrcm.org.mv' 3336539 :

3
46% .11 ބައިވެރިން ޤަބޫލުކުރާ ގޮތުގައި ސަރުކާރުން ބޯހިޔާވަހިކަމުގެ މައްސަލަތައް ޙައްލުކުރުމުގެ ގޮތުން
12. ކުރަމުންގެންދާ މަސައްކަތްތައް ރަގަނޅުކުރުމަށް އެކަށީގެންވާ މިންވަރެއްގައި މަސައްކަތްކުރެއެވެ.
13. ވެރިކަން ކުރާ ރާށައި އެހެން ރަށްތަކާ ދެމެދު ވަސީލަތްތައް ކަޑަނއަޅާފައިވާ ގޮތާއިމެދު ހިތްހަމަނުޖެހޭކަމަށް % 59 ބައިވެރިން
ފާހަގަކޮށްފައިވެއެވެ.
12 .14 ގަޑިއިރަށް ވުރެ ގިނައިރު މަސައްކަތްކުރާ މީހުންގެ އަދަދު 2005 ވަނަ އަހަރާ އަޅާބަލާއިރު ވަނީ ވަރަށްބޮޑަށް ދަށްވެފައެވެ.
އެއީ 2005 ގައި % 20.0 އިން 2019 ގައި % 7.9 އަށެވެ .
15. އާމްދަނީ އަށް 15000 ރުފިޔާ އަށް ވުރެ ގިނައިން ލިބޭކަމަށް ބުނެފައިވާ އަންހެނުންގެ އަދަދު %( )11.0، ފިރިހެނުންނާ
%17.6( ) އަޅާބަލާއިރު މަދުކަން ފާހަގަވެއެވެ.
16. ގެވެށި އަނިޔާއާ ގުޅުންހުރި މައްސަލަތައް ހުށަހަޅަންވީ ތަން އެފަރާތްތަކަށް އެގޭނކަމަށް % 80 ބައިވެރިން ބުނެފައިވެއެވެ.
17. ގިނަ އަންހެން ބައިވެރިން ފާހަގަކޮށްފައިވާގޮތުގައި ގެވެށި އަނިޔާ އެފަރާތްތަކަށް ލިބިފައިވަނީ ފިރިމީހާގެ ފަރާތުންނެވެ. އަދި ގިނަ
ފިރިހެން ބައިވެރިން ފާހަގަކޮށްފައިވާގޮތުގައި ގެވެށި އަނިޔާ ލިބިފައިވަނީ އެފަރާތްތަކުގެ ކުރީގެ ބައިވެރިންގެ ފަރާތުންނެވެ.
ފެ މިލީ ޕްރޮޓެކްޝަން އޮތޯރިޓީގެ ޗްފީ އެގްޒެކެޓިވް އޮފިސަ،ރ އާމިނަތު ލީނާ ޢަލީ ފާހަގަކުރައްވާ ގޮތުގަ،އި " އިންސާނީ ޙައްޤުތަށް
ކަމުގައިވާ ދިރިހުރުމުގެ ޙައްޤާ،އި އަމިއްލަ ނަފްސުގެ ނަޒާހަތްތެރިކަން ރައްކާތެރިކުރުންފަދަ ހުރިހާ އިންސާނުންނަށް ލިބިގެންވާ މައިގަޑުނ
އަސާސީ އިންސާނީ ޙައްޤުތައް ކުރިއެރުވުމަށް އަހަރެމެން ކޮންމެ މީހަކުވެސް އަދާކުރަންޖެހޭ ދައުރު އަދާކުރުން ވަރަށް މުހި ން މު ".
ޔޫ. އެން .ޑީ.ޕީ ރެޒިޑަންޓް ރެޕްރެޒެންޓޭޓިވް، އަކިކޯ ފުޖިއީ ފާހަގަކުރައްވާފައިވާ ގޮތުގަ،އި "ދެމެހެއްޓެނިވި ތަރައްޤީ ގެ ލަޑުނދަޑިނތައް
ހާސިލްކުރުމަށް ކުރަމުން ގެންދާ މަސައްކަތްތަކާއެކު، އިންސާނީ ޙައްޤުތައް ކުރިއަރުވާ ރައްކާތެރިކުރުމަށް ދިވެހިރާއްޖެއިން މަސައްކަތް
ކުރުމުގައި ކުރިމަތިވެފައިވާ އެންމެ ބޮޑު ގޮންޖެހުމަކީ ޤައުމުގެ ސިޔާސީ އަދި އިޖްތިމާއީ ފޭރާން ބަލިކަށިވުމެވެ. އަދި މި ގޮންޖެހުންތަ ކާ
އެކުވެސް އިންސާނީ ޙައްޤުތަކާ، ދައުލަތާއި ރައްޔިތުންގެ ޒިންމާއާވެސް ގުޅުންހުރި މަޝްވަރާތައް ފެށުމަށް ރައިޓްސް ސައިޑް އޮފް ލައިފްގެ
ތިންވަނަ ދިރާސާއިން މުހިއްމު މަޢުލޫމާތުތަކެއް ލިބިގެންދާނެއެވެ.
ނޯޓް : ހިއުމަން ރައިޓްސް ކޮމިޝަން އޮފް ދަ މޯލްޑިވްސްގެ ފަރާތުން ވަނީ ދިވެހިރާއްޖޭގައި އިންސާނީ ޙައްޤުތަކުގެ ތިން ދިރާސާއެއް ކާމިޔާބުކަމާއެކު
' " " ' 2005
ކުރިއަށް ގެންގޮސްފައެވެ. ދަ ރައިޓްސް ސައިޑް އޮފް ލައިފް : އަ ބޭސްލައިން ހިއުމަން ރައިޓްސް ސަވޭރ ފުރަތަމަ ފަހަރަށް ވަނަ އަހަރު
ކުރިއަށް ގެންގޮސްފައިވަނީ ޔުނައިޓަޑް ނޭޝަންސް ޑެވެލޮޕްމަންޓް ޕްރޮގްރާމް (ޔޫ. އެން .ޑީ.ޕީ)އާ ގުޅިގެންނެވެ. އަދި ދެވަނަ ސަވޭރ ކަމަށްވާ " ދަ
، ' " " "
ސެކަންޑް ބޭސްލައިން ހިއުމަން ރައިޓްސް ސަވޭރ ސިކްސް އިޔަސްރ އޮން ދަ ރައިޓްސް ސައިޑް އޮފްލައިފް ދިރާސާ ކުރި އަ ށް ގެންގޮސްފައިވަނީ
އެޗް . އާރް . ސީ. އެމް އަދި ޔޫ. އެން .ޑީ.ޕީ.އާ ގުޅިގެން 2011 ވަނަ އަހަރުއެވެ. އަދި ތިން ވަނަ ދިރާސާ 'ރިފްލެކްޓިން 15 އިޔަސްރ : ދަ "ރައިޓްސް"
ސައިޑް އޮފް ލައިފް ' ކުރިއަށް ގެންގޮސްފައިވަނީ އެޗް . އާރް . ސީ. އެމްއާއި ، ފެމިލީ ޕްރޮޓެކްޝަން އޮތޯރިޓީ އަދި ޔޫ. އެން .ޑީ.ޕީ.އާ ގުޅިގެން 2019 ވަނަ
އަހަރުއެވެ.
25 ރަބީޢުލްއާޚިރު 1442
10 ޑިސެ ން ބަ ރު 2020
އމ .އުތުރުވެހި (5 ވަނަ ފަންގިފިލާ)،ކެނެރީމަގު)20192(، މާ،ލެ ދިވެހިރާއްޖެ. ހިލޭގުޅޭ ނަންބަރު : 1424
www.hrcm.org.mv+ info@hrcm.org.mv' 3336539 :